

Planutvalget og Barn og unges representant.

Historikk:

Ordningen med barnerepresentanter i kommunene ble etablert i 1989, med bakgrunn i Rikspolitiske retningslinjer. Hensikten var å styrke barn og unges interesser i det kommunale planarbeidet.

- I kommuneloven het det at «kommunestyret skal peke ut en etatssjef eller en annen tjenestemann som skal ha særlig ansvar for å ivareta barns interesser når faste utvalg utarbeider og behandler forslag til planer».
- Den utpekte representanten har møteplikt, talerett og rett til å stille forslag overfor det faste planutvalg.
- Den som utpekes som barnerepresentant kan ikke være et politisk medlem av det faste planutvalg. Utover det ga loven ingen begrensninger om hvem som kunne utpekes. Det forutsattes imidlertid at den som ble utpekt skulle ha barnefaglig kompetanse.

Barn og unges rettigheter i plansaker

Formål

- Bli kjent med barn og unges rettigheter i planlegging
- Få kunnskap om kommunal arealplanlegging
- Foreslå tiltak som kan gi barn og unge økt medvirkning i plansaker

Aktuelle samarbeidspartnere for barn og unge

Kommuneplanlegger eller teknisk etat i kommunen, barnerepresentanten i kommunens faste utvalg for plansaker, elevråd, barne- og ungdomsråd

Med rett til å delta.

Barn og unge har rett til å få si sin mening og bli hørt. Dette er rettigheter som også gjelder i kommunal planlegging. Det finnes egne rikspolitiske retningslinjer for å styrke barn og unges interesser i planlegging. Retningslinjene inneholder blant annet disse bestemmelsene:

- Barn og unge har rett til å delta og si sin mening ved utarbeiding av planer som angår dem.
- Utearealer som brukes av barn og unge, skal være sikret mot forurensning, støy, trafikk- og helsefare.
- Barn og unge har krav på fullverdig erstatningsareal dersom lekearealene deres nedbygges.

Endringer i Plan og bygningsloven. Lov 2008-06-27 nr. 7. Lov og planlegging og byggesaksbehandling. Endringene trådte i kraft, den 01.07.09.

Endringene var en tilpasning til kommunelovens prinsipp om at kommunen selv velger sin organisering og myndighetsfordeling.

Endringene var av både innholdsmessig og saksbehandlingsmessig art. Følgende endringer ble gjort:

- Det faste utvalg for plansaker er ikke lenger et obligatorisk folkevalgt organ, men kan beholdes hvis kommunen ønsker det
- Barnas representant i forhold til plansaker er ikke lenger obligatorisk, men kommunen må ha en ordning som sikrer at denne gruppens interesser ivaretas
- Ikke alle plantyper trenger lenger å bli vedtatt av Kommune/bystyret, og vedtaksmyndighet kan legges til andre politiske utvalg eller til administrasjonen
- Det innføres obligatorisk krav til utarbeidelse av planstrategi for kommunen
- Det skal vedtas et planprogram i starten av en arealplanprosess
- Dagens plantyper beholdes i store trekk, men det er innført nye navn og begreper

Bærum kommunes tilpasning til de nye lovbestemmelsene, fra den 01.07.09.:

Bærum kommune valgte å opprettholde både «Planutvalget» og «Barnas representant» etter den 01.07.2009.

Dagens representant¹ for Barn og unge i Planutvalget, har fra:

2003 vært vara som Barnas representant

Fra januar 2010 vært fast medlem.

Representanten fratrer vervet etter valg av nytt Planutvalg, høsten 2019.

Representanten har hatt fokus på:

1. Tilstrekkelige utearealer med sol, ingen forurensning og minimal støy.
2. Barn og unges sikkerhet
3. Tilrettelegging for fortau og sykkeltraseer. Trygge skoleveier.
4. Opprettholdelse av og utvikling av stier og smett.
5. Kriminalforebyggende tiltak
6. Aktivitetstilbud for barn og unge
7. Tilstrekkelige barnehage- og skolekapasitet.
8. Tilgjengelighet og sammenheng mellom av ferdselsårer, for sikker ferdsel for barn og unge.
9. Tilrettelegging for samhandling mellom barn og unge, deres foresatte og øvrig befolkning.
10. At barn og unge blir involvert i saker som omhandler dem.
11. Gjennomføring av Barnetråkk.
12. I enklte saker også fokus på tilbygg, for å sikre at barn og unge kan fortsette å bo i sitt nærmiljø, ved familieutvidelser eller sykdom.

Ungdomsrådet:

Ved etableringen av Ungdomsrådet i Bærum kommune i 2017, ble det vurdert om «Barnas representant» i Planutvalget skulle fases ut. Tanken var at Ungdomsrådet skulle ivareta oppgaven med å sikre at barn og unges interesser ble ivaretatt i Plansaker.

Etter en vurdering ble det besluttet at Barnas representant i Planutvalget skulle videreføres.

Det ble ansett å medføre en for stor belastning for Ungdomsrådet å ivareta dette arbeidet, samtidig som de skulle følge opp de øvrige utvalgene og eget skolearbeid.

---

¹ Bakgrunnen for valget av dagens representant, var:

1. Bakgrunn som Styret/konsulent med barnehager som fokus i 14 år, frem til 1997.

2. Ledet arbeidet med å utrede og gjennomføre minimum 5 tiltak til utsatte barn og unge i Bærum (HP-mål i 2008). Herunder «Barn i sentrum» og Utstyrsboden, overganger mellom barnehage og skole og skole og ungdomsskole, «Bryrmeg.no» - med fokus på samhandling på tvers og samhandling mellom hjem og kommunens tjenester.

3. Fra 2010, Prosjektleder for etableringen av Kunnskapssenteret, hvor fokus bla var å etablere studieplasser for ungdom i Bærum, innenfor de utdanningsretningene kommunen har behov for.

Plan- og byggesaker er komplekse med stor saksmengde og sterke interessegrupper. Svært mange kommuner har av den grunn valgt å beholde barn og unges representant i Planutvalget. I eksempelvis Trondheim er det avsatt en 40 % stilling til Barnas representant i Bygningsrådet og 20 % stilling til dens vara.

Samarbeidet mellom Ungdomsrådet og Barn og unges representant i Planutvalget.

Dagens representant i Planutvalget har siden Ungdomsrådet ble opprettet savnet et noe tettere samarbeid med Ungdomsrådet. Men noe kontakt har det vært. Blant annet en presentasjon til Ungdomsrådet om det arbeidet representanten gjør i Planutvalget. Herunder også tips om hva det kan være viktig å ha fokus på ved plan- og bygningssaker.

Ved en eventuell prolongering av representasjonen fra Barn og unge i Planutvalget, bør representanten som velges være nærmere knyttet til Ungdomsrådet, for ytterligere å styrke deres medvirkning.

Innspill til vurderingen vedr. prolongering av Barn og unges representasjon i Planutvalget.

Med bakgrunn i at Planutvalget skal vurderes utvidet med flere politiske representanter, bør også representasjonen for barn og unge i Planutvalget vurderes.

Dagens representant mener ordningen med Barnas representant bør opprettholdes.

I den forbindelse vises det til føringene fra Plan og bygningsloven, men også til:

FNs Barnekonvensjon.

Barnets rett til å bli hørt i saker som angår dem er nedfelt i FNs barnekonvensjon artikkel 12. Denne uttaleretten gjelder generelt på alle områder. Komiteen viser til at det betyr en rett til å uttale seg uten press og at barnet selv skal få velge om det vil utøve denne retten eller ikke. Komiteen viser videre til at det kreves at barnet mottar informasjon om saken, alternative løsninger og konsekvenser for å kunne utøve denne retten.

Argumenter for en prolongering av ordningen:

Barn og unges representant har uttale- og forslagsrett i Planutvalget. Ikke stemmerett.

I den senere tiden er det etablert en ordning hvor representantens kommentarer har fulgt saken i den videre saksbehandlingen. Kommentarene blir med det godt synlige inn mot behandlingen i Formannskap og Kommunestyre.

Det oppleves, fra dagens representant, som en god markering.

Det er underveis stilt spørsmål ved om andre råd i kommunen også burde være representert i Planutvalget. Her har det vært argumentert med at representasjon for barn og unge er unik, da de ikke har stemmerett ved valg og således ikke er representert av de som er politisk valgt.

Hvordan velge barn- og unges representasjon?

Representasjonen bør innstilles av administrasjonen og godkjennes av Kommunestyret i begynnelsen av hver valgperiode. Personen skal være en kommunal tjenestemann. Personen møter i Planutvalget med tale og forslagsrett.

Trondheim kommune: «Barnas representant bør ha som fokus å involvere barn og unge, slik at deres synspunkt blir ivaretatt i planprosessen. Dette ivaretas via tett dialog og prosessarbeid med ungdomsrådet, skolenes elevråd/ungdomsklubber og berørte barn/unge i berørte lokalmiljøer.»